

1. ΓΙΑ ΔΕΣ ΚΑΚΟ ΠΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ_ΒΙΒΛΙΟΔΡΟΜΙΟ

Ημ. Έκδοσης: . . .09/02/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .09/02/2019

Σελίδα: 7

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

«Για δεσ κακό που γίνεται»

Η «Αδικία» (Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, μετάφραση Τίνα Τσιτσιτσικά, 2018) του Γκι Σονιέ είναι ο τελευταίος σταθμός στη μεταφρασμένη εργογραφία του γάλλου νεοελληνιστή και ένας ακόμη που αποδεικνύει το διαρκές ενδιαφέρον του για τις πηγές της προφορικής παράδοσης. Αν οι μελέτες του για τα δημοτικά τραγούδια (Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2001) και τα μοιρολόγια (Νεφέλη, 1999) αποτελούν μια απαραίτητη πλέον αναφορά, η «Αδικία» – μετάφραση της γαλλικής

έκδοσης του 1979 – είναι η ψηφίδα που συμπληρώνει τη μεγάλη εικόνα. Ο μελετητής εδώ ενδιαφέρεται για το «κακό και το άδικο» στο δημοτικό τραγούδι, δηλαδή με την απουσία της δικαιοσύνης, θεμελιώδες στοιχείο της ελληνικής λαϊκής ιδεολογίας. Η ανάλυση λόγου την οποία επιχειρεί προσφέρει ως αντίδωρο στον αναγνώστη πολύτιμες παρατηρήσεις. «Αντίθετα με το επίθετο *δίκαιος*, που παραμένει σχετικά σπάνιο, το ουσιαστικό *το δίκιο* απαντά πολύ συχνά στα δημοτικά τραγούδια» σημειώνει στο πρώτο κεφάλαιο για τον ορισμό του Κακού (παρεμπιπτόντως, η επιλογή του τύπου «απαντά», όπως και σε άλλο σημείο της «συμπάθειας» αντί της «ενσυναίσθησης», δείχνει τη μεταφραστική φροντίδα για την έκδοση). Παρακάτω, στη «θρησκευτική όψη του Κακού», ανάμεσα στους πολλούς προσδιορισμούς και το λεξιλόγιο της αδικίας, θυμίζει πώς ο ίδιος ο θάνατος συνδέεται με το θέμα: «Το Χάρο τον παράνομο θα πά' να πολεμήσω», σύμφωνα με την προφορική παράδοση στα Ψαρά και τα Καρδάμυλα. Σε άλλο υποκεφάλαιο θυμίζει την αυτούσια μεταφορά της χριστιανικής έννοιας της αμαρτίας, αλλά και τις διαφοροποιήσεις της, όπως στον στίχο «Οι γέροι είναι χρειάζομενοι, οι νέοι αμαρτία» από το πελοποννησιακό μοιρολόι (Μανιάκι, 1938) που μέμφεται τον Χάρο όταν δεν χαρίζεται ούτε στους νέους ούτε στους γέρους. Στις επόμενες σελίδες ο Σονιέ επισημαίνει τις επιμέρους μορφές του Κακού στην οικογένεια και την κοινωνία (μοικεία, κακούργοι γονείς, φυλακή, ξενιτιά), ενώ κεντρική θέση έχει προφανώς η αναπαράσταση του θανάτου, που θα γεννήσει πολυάριθμες εικόνες στη μεταγενέστερη ποίηση. «Σέρνει τους νέους 'πό μπροστά, τους γέρους από πίσω και τα μικρά παιδόπουλα στη σέλα 'ραδιασμένα» αναφέρει η πέννημη παραλογή του Αίνου (Σ. Μανασσειδής) και ήδη ακούγεται σαν προπομπός του Κωστή Παλαμά: «Καβάλα πάει ο Χάροντας / το Διγενή στον Αδη, / κι άλλους μαζί... Κλαίει, δέρνεται / τ' ανθρώπινο κοπάδι. / Και τους κρατεί στου αλόγου του δεμένους τα καπούλια...».